

Sygn. akt I ACa 420/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Struzik
Sędziowie:	SSA Hanna Nowicka de Poraj SSA Jerzy Bess (spr.)
Protokolant:	sekr.sądowy Katarzyna Rogowska

po rozpoznaniu w dniu 23 czerwca 2015 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa N. K. (1)

przeciwko Bank (...) S.A. z siedzibą w K.

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 16 września 2014 r. sygn. akt I C 498/11

1. **oddala obie apelacje;**

2. **znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania apelacyjnego.**

Sygn. akt I ACa 420/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 30 czerwca 2015 roku

Powódka N. K. (1) domagała się od pozwanego Banku (...) S.A. w K. zasądzenia kwoty 36 840 887,42 zł z odsetkami ustawowymi od daty wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenia kosztów postępowania w sprawie.

Na uzasadnienie żądania podała, że na mocy umowy sprzedaży wierzytelności i przeniesienia hipotek z dnia 27 stycznia 2005 r. (dalej: Umowa sprzedaży wierzytelności) nabyła od Banku (...) S.A. z siedzibą w K. roszczenia w stosunku do (...) Agencji (...) z siedzibą w W. na kwotę 10 301 673,63 zł i spółki pod firmą (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na kwotę 26 539 213,79 zł. Wierzytelności te, jak podała powódka, były zabezpieczone szeregiem hipotek. Wierzytelności

zostały przeniesione pod warunkiem całkowitej zapłaty ceny oraz dokonania wpisu przeniesienia hipotek opisanych z § 1 umowy z 27 stycznia 2005 r. Powódka dalej wskazała, że nie został jednak spełniony ten drugi warunek, gdyż w wypadku hipotek ujawnionych w księgach wieczystych noszących obecnie numery: (...), (...) oraz (...) wnioski o wpis zostały prawomocnie oddalone. Wymienione oznaczenia ksiąg wieczystych odpowiadają w systemie-ewidencji elektronicznej księgom wieczystym Kw Nr (...), Kw Nr (...) zabezpieczającym wierzytelność w stosunku do J. K. oraz Kw Nr (...) zabezpieczającej wierzytelność w stosunku do (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.. Przyczyną odmowy wpisów, jak podała powódka, było odmienne oznaczenie wierzytelności zabezpieczonych hipotekami w Umowie sprzedaży wierzytelności z 27 stycznia 2005 r. i w samych wpisach w księgach wieczystych. Bank był informowany o zaistniałej sytuacji. Został wezwany do próby ugodowej przed Sądem Rejonowym, jednakże nie przystąpił do próby ugodowej i nie wyraził zamiaru wykonania umowy zgodnie z jej treścią. Świadczy to zdaniem powódki o tym, że świadczenie banku wynikające z umowy z 27 stycznia 2005 r. nie zostało spełnione zgodnie z treścią tej umowy.

Powódka wskazała nadto, że jednocześnie bank cofnął wnioski egzekucyjne, co spowodowało skutek w postaci przedawnienia się dochodzonych roszczeń w stosunku do dłużników osobistych. Stosownie do treści § 2 przedmiotem sprzedaży były wierzytelności wymagalne nieprzedawnione. Po wyznaczeniu bankowi dodatkowego terminu na wykonanie umowy sprzedaży nieruchomości i przeniesienia hipotek z 27 stycznia 2005 r. do dnia 25 listopada 2010 r., pismem z dnia 21 stycznia 2011r. , powódka odstąpiła od Umowy sprzedaży wierzytelności.

W piśmie procesowym z dnia 30 lipca 2013 r. powódka wskazała, w jaki sposób wylicza kwotę dochodzoną pozwem. Podała, że stosownie do treści art. 494 k.c. powódka ma prawo do pełnego odszkodowania obejmującego także spodziewane korzyści. Wysokość szkody jest wyznaczona przez możliwość zaspokojenia się z majątku dłużnika. Szkoła powstała po stronie powódki równa się nominalnej wysokości wierzytelności sprzedawanych jako wymagalne i nieprzedawnione, których suma wynosi 36 840 887,42 zł Z ostrożności procesowej w razie uznania, że powódka godziła się na przedawnienie nabywanych roszczeń w wyniku cofnięcia wniosków w postępowaniu egzekucyjnym przeciwko dłużnikom, nadal pozostaje nieprzedawniona kwota należności zabezpieczonych hipotecznie. Powódka podała, że kwota zabezpieczonego hipotekami kapitału wynosiła 5 100 000 zł (1 400 000 zł wobec J. K. i 3 700 000 zł wobec (...) sp. z o.o.).

Strona pozwana Bank (...) S.A. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki na rzecz strony pozwanej kosztów postępowania.

W pierwszej kolejności strona pozwana podniosła zarzut braku legitymacji bierniej po stronie pozwanego banku wskutek podziału Banku (...) S.A. w dniu 29 listopada 2007 r. Wskutek tego podziału, w ocenie strony pozwanej, wszystkie prawa i obowiązki wynikające z Umowy sprzedaży wierzytelności zostały przeniesione na Bank (...) S.A. i z tym dniem pozwany Bank (...) S.A. przestał być stroną Umowy sprzedaży wierzytelności oraz utracił legitymację bierną we wszelkich sporach dotyczących powyższej umowy. Strona pozwana podała, że dla ustalenia zakresu sukcesji uniwersalnej pomiędzy Bankiem (...) a Bankiem (...) decydujące znaczenie ma treść Planu Podziału Banku (...), którą w odpowiedniej części przytoczyła. Zgodnie ze wskazanym planem, bankowi temu przypadają wszystkie prawa, obowiązki, należności i zobowiązania z umów oraz innych czynności i zdarzeń prawnych zawartych lub dotyczących wszystkich Klientów Korporacyjnych, zatem także (...) Agencja (...) oraz (...) sp. z o.o., którzy są klientami korporacyjnymi. Dalej strona pozwana podała, że gdyby przyjąć, że wierzytelności nie zostały skutecznie przeniesione na powódkę, to z dniem wydzielenia wierzytelności, tj. wierzytelności z tytułu niespłaconych zobowiązań Klientów Korporacyjnych, zostałyby przeniesione do Banku (...) zgodnie z pkt 2.2.8. części II Planu Podziału. W dalszej kolejności wskazała, że zgodnie z treścią pkt. 1 części II Planu Podziału Banku (...), Bankowi (...) przypadają wszystkie składniki majątku (w tym zobowiązania) związane z działalnością tzw. Przenoszonych Jednostek. Klienci J. K. oraz (...) sp. z o.o. byli przypisani do (...) Banku (...) S.A. przy ul. (...) w W., który to oddział został wskazany w planie podziału jako oddział przenoszony. Niniejsza sprawa dotyczy zobowiązań związanych z działalnością Przenoszonej Jednostki, bowiem to Przenoszona Jednostka udzieliła kredytów, z których wynikają wierzytelności nabyte przez powódkę.

W dalszej kolejności strona pozwana podniosła zarzuty materialnoprawne, mające uzasadniać oddalenie powództwa w całości. Zdaniem strony pozwanej z uwagi na brak zwłoki w wykonaniu zobowiązania oświadczenie o odstąpieniu

od umowy w trybie art. 491 § 2 k.c. było bezskuteczne. Nie doszło również do zawinionego nienależytego wykonania zobowiązania przez pozwany bank, które uzasadniałoby odpowiedzialność odszkodowawczą wobec powódki, a ewentualne roszczenia z tytułu rękojmi wygasły. W ocenie pozwanego banku na powódkę zostały przeniesione wszystkie hipoteki, które zabezpieczały wierzytelności. W przypadku hipotek, w których odmówiono zmiany wierzyciela hipotecznego, sądy wieczystoksięgowe prawomocnie stwierdziły, że w odnośnych księgach wieczystych brak jest hipotek zabezpieczających nabyte przez powódkę wierzytelności. Zdaniem pozwanego banku, samo zawarcie Umowy sprzedaży wierzytelności skutkowało jednocześnie wykonaniem zobowiązania banku polegającego na rozporządzeniu wierzytelnościami z własnego majątku do majątku powódki. Strona pozwana argumentowała dalej, że z wyłącznej inicjatywy powódki zobowiązała się do niezwłocznego złożenia wniosku o umorzenie egzekucji na podstawie § 8 ust. 3 Umowy sprzedaży wierzytelności. Dalej podała, że okoliczność, iż w toku postępowania wieczystoksięgowego prawomocnie stwierdzono, że niektóre hipoteki wskazane w treści Umowy nie zabezpieczają wierzytelności, można co najwyżej teoretycznie rozważać na tle odpowiedzialności banku za nienależyte wykonanie zobowiązania, bowiem można to zaklasyfikować jako wady prawne wierzytelności.

Strona pozwana wskazała nadto, że brak jest podstaw odpowiedzialności odszkodowawczej banku na zasadach ogólnych (art. 471 kc). Podniosła, że wiedza kupującego o wadzie zwalnia sprzedawcę z jakiejkolwiek odpowiedzialności związanej z istnieniem takiej wady, w tym z tytułu rękojmi za wady prawne oraz z tytułu nienależytego wykonania zobowiązania.

W toku procesu powódka odniosła się do zarzutów podniesionych przez stronę pozwaną. Wskazała, że zarzut braku legitymacji po stronie pozwanego banku nie jest słuszny. W jej ocenie podział spółki akcyjnej banku polegał na przejęciu ściśle wymienionych składników majątkowych przez Bank (...) S.A. z pozostawieniem całej reszty w ramach przedsiębiorstwa pozwanego. Ponadto powódka podała, że spór nie toczy się z klientem korporacyjnym, ale z osobą fizyczną N. K. (1). Fakt, że klienci banku ((...) sp. z o.o.) zostali przypisani do konkretnego oddziału banku jest w ocenie powódki bez znaczenia w sprawie.

Następnie powódka argumentowała, że nie doszło do wykonania umowy, bowiem jednym z warunków przejścia wierzytelności było przeniesienie hipotek opisanych w Umowie sprzedaży wierzytelności. W odniesieniu do zarzutu braku szkody po stronie powódki, wskazała ona, że gdyby umowa została wykonana zgodnie z zamiarem stron, powódka powinna mieć możliwość egzekwowania całości zbytych wierzytelności. Granice szkody poniesionej przez powódkę są wyznaczone przez wartość majątku dłużnika, z którego mogłaby dochodzić zaspokojenia, czyli wartość kompleksu nieruchomości stanowiących zabezpieczenie wierzytelności i objętych postępowaniem egzekucyjnym.

W piśmie procesowym z dnia 17 września 2013 r. pozwany bank argumentował, że brak jest przesłanek odpowiedzialności w oparciu o przepis art. 494 kc. W jego ocenie odmowa dokonania wpisów przez sądy wieczystoksięgowe nie obciąża banku i nie stanowi przejawu zawinionego niewykonania zobowiązania. Dalej strona pozwana podniosła, że powódka nie wykazała, że utraciła spodziewane korzyści w postaci wyegzekwowania od dłużników łącznej kwoty 36 840 887,42 zł. Nie wykazała faktu, że dłużnicy dysponowałiby wystarczającym majątkiem na zaspokojenie wierzytelności powódki oraz innych wierzytelności, które ulegają zaspokojeniu z wyższym pierwszeństwem.

Wyrokiem z dnia 16 września 2014 roku, sygn. akt I C 498/11 Sąd Okręgowy w Krakowie: w pkt I. zasądził od strony pozwanej Banku (...) S.A. z siedzibą w K. na rzecz powódki N. K. (1) kwotę 2.040.000 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 22 marca 2011 r. do dnia zapłaty; w pkt II. w pozostałej części oddalił powództwo; w pkt III. zasądził od powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 7.217,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania; oraz w pkt IV. nakazał Kasie Sądu Okręgowego w Krakowie wypłatę na rzecz powódki kwoty 1.293,50 zł tytułem niewykorzystanej zaliczki na wynagrodzenie dla biegłego.

Wyrok swój Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych.

Na wniosek z dnia 13 lipca 1993 r. (...) Banku (...) S.A. (poprzednika prawnego pozwanego banku (...) S.A.) toczyło się postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużnikowi (...) sp. z o.o. w W. na podstawie tytułu wykonawczego, jakim

był wyciąg z ksiąg Powszechnego Banku (...) (...)w W. z dnia 10 maja 1993 r. (sygn. akt ZE/10429/03). W toku postępowania egzekucyjnego toczącego się pod sygnaturą akt KM 304/93 została wszczęta egzekucja z nieruchomości położonych we wsi W., mających urządzone księgi wieczyste w Sądzie Rejonowym dla W.KW o nr (...), (...), (...), (...), stanowiące własność dłużnika.

Postanowieniem z dnia 19 lipca 2004 r. Komornik Sądowy Rewiru XXIV przy Sądzie Rejonowym dla W.zawiesił postępowanie egzekucyjne toczące się z wniosku wierzyciela Banku (...) w K. przeciwko (...) sp. z o.o. w W..

Na wniosek z dnia 13 lipca 1993 r. (...) Banku (...) S.A. (poprzednika prawnego pozwanego banku (...) S.A.) toczyło się postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużnikowi Agencji (...) na podstawie tytułu wykonawczego, jakim był wyciąg z ksiąg Powszechnego Banku (...) (...)w W. z dnia 10 maja 1993 r. (sygn. akt ZE/10429/03). W toku postępowania egzekucyjnego toczącego się pod sygnaturą akt KM 305/93 została wszczęta egzekucja z nieruchomości położonych we wsi W., mających urządzone księgi wieczyste w Sądzie Rejonowym dla W.KW o nr (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...) stanowiące własność dłużnika.

W dniu 3 lipca 2002 r. Dyrektor Departamentu Windykacji Banku (...) S.A. wydał decyzję o wystawieniu na sprzedaż w trybie niepublicznym na podstawie art. 509-518 k.c. wierzytelności przysługujących stronie pozwanej w stosunku do (...) Agencji (...) oraz (...) sp. z o.o., a wynikające z umowy o udzielenie kredytu obrotowego zawartej w dniu 24 października 1991 r. (kapitał: 1.400.000 zł) oraz umowy o udzielenie kredytu inwestycyjnego z dnia 29 stycznia 1992 r. (kapitał: 3.700.000 zł). Poprzednie próby sprzedaży wierzytelności w trybie publicznym okazały się nieskuteczne.

Pismem z dnia 10 stycznia 2005 r. B. K. (brat powódki) złożył pozwanemu ofertę nabycia wierzytelności. Za wierzytelności zaoferował cenę 800.000 zł. Działając w imieniu powódki B. K. prowadził negocjacje z przedstawicielami pozwanego banku dotyczące nabycia wierzytelności. Powódka nie była obecna przy spotkaniach z przedstawicielami banku. W trakcie negocjacji ustalono cenę sprzedaży wierzytelności na kwotę 2 040 000 zł. Pismem z dnia 24 stycznia 2005 r. B. K. złożył ofertę wykupu wierzytelności za wskazaną kwotę. Pracownicy banku udostępnili mu wszystkie dokumenty dotyczące wierzytelności oraz ksiąg wieczystych. B. K. oraz N. K. (1) nie badali ksiąg wieczystych prowadzonych dla nieruchomości, na których ustanowione były hipoteki zabezpieczające wierzytelności.

Umowa sprzedaży wierzytelności i przeniesienia hipotek zawarta została w dniu 27 stycznia 2005 roku pomiędzy Bankiem (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w K. a B. K., działającym w imieniu i na rzecz swojej siostry N. K. (1), na podstawie pełnomocnictwa sporządzonego dnia 21 stycznia 2005 roku przez notariusza E. B. (Repertorium (...) Nr(...)).

W § 1 umowy przedstawiciele banku oświadczyli, że Bank (...) Spółka Akcyjna jest wierzycielem: (...) Agencji (...) z siedzibą w W. z tytułu umowy o udzielenie kredytu obrotowego zawartej w dniu 24 października 1991 roku, z aneksem nr l z dnia 16 lipca 1992 roku i aneksem nr (...) z dnia 14 września 1992 roku i przysługuje bankowi niesporna wierzytelność wynosząca na dzień 27 stycznia 2005 roku kwotę 10 301 673,63 zł (dziesięć milionów trzysta jeden tysięcy sześćset siedemdziesiąt trzy złote i sześćdziesiąt trzy grosze), na którą składa się kapitał (1.400.000 zł), odsetki umowne (389.440,85 zł), odsetki od zadłużenia przeterminowanego (8.427.314,98 zł) oraz koszty (84.917,80 zł). Wierzytelność zabezpieczona była hipotekami ustanowionymi na nieruchomościach położonych w W., gminie L., objętych księgami wieczystymi: Kw. Nr (...), Kw. Nr (...), Kw. Nr (...), Kw. Nr (...), Kw. Nr (...), Kw. Nr (...) i Kw. Nr (...) prowadzonymi przez Sąd Rejonowy dla W., w których jako właściciel ujawniony był J. K., a także hipoteką ustanowioną na nieruchomości położonej w W., gminie L. objętej księgą wieczystą Kw. Nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy dla W.(akt notarialny z dnia 11 lipca 1996 roku, Rep. (...) Nr (...)), w której jako właściciel ujawniona była spółka pod firmą (...) Sp. z o. o. z siedzibą w N. oraz wekslem in blanco wraz deklaracją wekslową wystawionym przez J. K. działającego w imieniu (...) Agencji (...) (§ 1 pkt 1).

Ponadto Bank był wierzycielem spółki pod firmą (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. z tytułu umowy o udzielenie kredytu inwestycyjnego zawartej dnu 29 stycznia 1992 roku, wraz z aneksem nr (...) z dnia 16 listopada 1992 roku i aneksem nr (...) z dnia 11 stycznia 1993 roku i przysługiwała Bankowi niesporna wierzytelność wynosząca na dzień 27 stycznia 2005 roku kwotę 26 539 213,79 (dwadzieścia sześć milionów pięćset trzydzieści dziewięć tysięcy dwieście trzynaście

złotych i siedemdziesiąt dziewięć groszy), na którą składały się: kapitał 3.700.000,00 zł, odsetki umowne 989.465,80 zł, odsetki od zadłużenia przeterminowanego (839.612,99 zł) oraz koszty (10.135,00 zł). Wierzytelność zabezpieczona była hipotekami ustanowionymi na nieruchomościach położonych w W., gminie L. objętych księgami wieczystymi: Kw. Nr (...), Kw. Nr (...), Kw. Nr (...), Kw. Nr (...) i Kw. Nr (...) prowadzonymi przez Sąd Rejonowy dla W., których właścicielem jest spółka pod firmą (...) Sp. z o. o. z siedzibą w W. (§ 1 pkt 2).

Strony ustaliły, że przedmiotem sprzedaży są wymagalne i nieprzedawnione wierzytelności opisane w § 1 pkt 1 i pkt 2 umowy, których dłużnikami są J. K. - (...) Agencja (...) z siedzibą w W. oraz spółka pod firmą (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W..

Przedstawiciele banku oświadczyli, że sprzedają N. K. (1) przedmiotowe wierzytelności wymienione w §1 pkt 1 i pkt 2 za łączną kwotę złotych 2.040.000,00 (dwa miliony czterdzieści tysięcy), a B. K. oświadczył, że wierzytelności te za powyższą kwotę nabywa na rzecz N. K. (1), która jest panną.

Przedstawiciele Banku oświadczyli dalej, że stosownie do art. 79 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. Nr 19, poz. 147 z późn. zm.), do art. 245¹ i do art. 248 kodeksu cywilnego przenoszą na rzecz Pani N. K. (1) opisane w § 1 pkt 1 i pkt 2 tej umowy hipoteki zabezpieczające wymienione wierzytelności.

W § 6 umowy B. K. działający w imieniu N. K. (2) oświadczył, że na podstawie oświadczeń o przeniesieniu hipotek oraz Umowy sprzedaży wierzytelności niniejszej złożył do Sądu Rejonowego W.XIII Wydziału Ksiąg Wieczystych, do ksiąg wieczystych: Nr (...), Kw. Nr (...), Kw. Nr (...), Kw. Nr (...), Kw. Nr (...), Nr (...), Kw. Nr (...), Kw. Nr (...), Kw. Nr (...), Kw. Nr (...), Kw. Nr (...), Kw. Nr (...) i Kw. Nr (...) - wnioski o przeniesienie hipotek na N. K. (1).

W § 7 umowy bank zastrzegł, że nie ponosi odpowiedzialności za wypłacalność dłużników, zaś B. K. w imieniu N. K. (1) oświadczył, że jest mu znany stan prawny wierzytelności oraz związanych z nimi zabezpieczeń, oraz że zapoznali się oni z dokumentami dotyczącymi wierzytelności i ich zabezpieczeń i nie zgłaszają w tym zakresie żadnych zastrzeżeń.

W § 8 Umowy strony postanowiły, że wierzytelności określone w § 1 przechodzą na N. K. (1) z chwilą całkowitej zapłaty ceny i dokonania wpisu przeniesienia hipotek opisanych w § 1 tej umowy do ksiąg wieczystych wraz z wierzytelnościami określonymi w § 1 niniejszej umowy na N. K. (1). Jednocześnie przedstawiciele banku zobowiązali się, że niezwłocznie po podpisaniu Umowy wystąpią o umorzenie wszelkich prowadzonych egzekucji zmierzających do zaspokojenia przedmiotowych wierzytelności oraz złączą komornikowi złożenie do Sądu Rejonowego dla W.(...)Wydział Ksiąg Wieczystych wniosków o wykreślenie z działu III ksiąg wieczystych Kw. Nr (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), wpisów dotyczących wszczęcia egzekucji z nieruchomości w celu zaspokojenia należności Banku (...) S.A. XIII Oddział w W., a ponadto przekażą B. K. działającemu w imieniu N. K. (1) kopie stosownych dokumentów (§ 8 pkt 3).

Strona pozwana złożyła oświadczenie o przeniesieniu hipotek zabezpieczających wierzytelność wobec (...) Agencja (...) z tytułu umowy o kredyt obrotowy z dnia 24 października 1991 r. oraz o przeniesieniu hipotek zabezpieczających wierzytelność wobec (...) sp. z o.o. z tytułu umowy o kredyt inwestycyjny z dnia 29 stycznia 1992 r.

Pozwany bank zawiadomił dłużników wierzytelności o zawarciu Umowy sprzedaży wierzytelności.

Strona pozwana wniosła do Komornika Sądowego Rewiru (...) przy Sądzie Rejonowym dla (...). W.o umorzenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przeciwko spółce (...) (KM 304/93) oraz (...) Agencji (...) (KM 305/93). Jednocześnie wniosła o złożenie przez Komornika do Sądu Rejonowego dla W.wniosków o wykreślenie z działu III ksiąg wieczystych Kw Nr (...) wpisów dotyczących wszczęcia egzekucji z tych nieruchomości w celu zaspokojenia Banku (...) S.A.

Postanowieniem z dnia 8 marca 2005 r. na wniosek wierzyciela, Komornik Sądowy Rewiru(...)przy Sądzie Rejonowym dla W. Kancelarii (...) w P. umorzył postępowanie egzekucyjne toczące się z wniosku wierzyciela Banku (...) w K. przeciwko dłużnikowi (...) sp. z o.o. w W..

Postanowieniem z dnia 8 marca 2005 r. na wniosek wierzyciela, Komornik Sądowy Rewiru (...) przy Sądzie Rejonowym dla W. Kancelarii Komorniczej w P. umorzył postępowanie egzekucyjne toczące się z wniosku wierzyciela Banku (...) w K. przeciwko J. K..

Pismem z dnia 14 marca 2005 r. pełnomocnik powódki zwracał się z zapytaniem do banku, czy strona pozwana złożyła już wniosek o umorzenie i ewentualnie o cofnięcie wniosków o umorzenie postępowań egzekucyjnych.

W księgach wieczystych nr: (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...) dokonano wpisu zmiany wierzyciela hipotecznego i ujawniono N. K. (1) jako wierzycielkę na podstawie Umowy sprzedaży wierzytelności.

Wniosek powódki o dokonanie w dziale IV księgi wieczystej KW Nr (...) (po przeniesieniu do systemu informatycznego oznaczona jako (...)), zmiany wpisu hipoteki polegającego na ujawnieniu zmiany wierzyciela został oddalony postanowieniem Sądu Rejonowego dla W.z dnia 15 lipca 2005 r.

Wniosek powódki o dokonanie w dziale IV księgi wieczystej KW Nr (...) (po przeniesieniu do systemu informatycznego jako (...)), zmiany wpisu hipoteki polegającego na ujawnieniu zmiany wierzyciela został oddalony postanowieniem Sądu Rejonowego dla W.z dnia 9 czerwca 2005 r.

Wniosek powódki o dokonanie w dziale IV księgi wieczystej KW (...) (po przeniesieniu do systemu informatycznego jako (...)) zmiany wpisu hipoteki polegającego na ujawnieniu zmiany wierzyciela został oddalony postanowieniem Sądu Rejonowego dla W.z dnia 27 czerwca 2005 r.

Sąd badając treść trzech ksiąg wieczystych: Nr (...) stwierdził, że w księdze tej nie figuruje wpis hipoteki zabezpieczającej wierzytelności wynikające z umowy kredytowej z 24 października 1991 r. oraz z umowy kredytowej z dnia 29 stycznia 1992 r., której dotyczy Umowa sprzedaży wierzytelności. Postanowienia nie zostały zaskarżone przez powódkę.

W dziale IV księgi wieczystej nr (...) wpisane są hipoteki: hipoteka umowna zwykła na sumę 222 000 zł na rzecz (...) Banku (...) S.A. w W. Oddział(...)w W., hipoteka umowna zwykła na sumę 444 000 zł na rzecz (...) Banku (...) S.A. w W. Oddział (...)w W., hipoteka umowa zwykła na sumę 2 590 000 zł na rzecz (...) Banku (...) S.A. w W. Oddział (...) w W. oraz na rzecz innych wierzycieli: Gminie L., Zakładu Ubezpieczeń (...)w W. oraz (...) sp. z o.o.

W dziale IV księgi wieczystej nr (...) wpisane są hipoteki: hipoteka umowna zwykła na sumę 127 500 zł, na sumę 356 810 zł oraz na sumę 209 290 zł – wszystkie na rzecz (...) Banku (...) S.A. w W. Oddział (...)w W..

W dziale IV księgi wieczystej (...) wpisane są hipoteki: hipoteka umowa zwykła na sumę 60 000 zł oraz na sumę 310 800 zł na rzecz (...) Banku (...) S.A. w W. Oddział (...) w W..

Wierzytelności wobec (...) Agencja (...) i wobec spółki (...) były zabezpieczone na nieruchomościach stanowiących jeden kompleks działek niezabudowanych.

Plan podziału Banku (...) z dnia 15 listopada 2006 r. został opublikowany w Monitorze Sądowym i Gospodarczym z dnia 8 grudnia 2006 r. (MSIG 239/2006, poz. 15136). Zgodnie z pkt 2.1 podział (...) S.A. został dokonany przez przeniesienie na (...) S.A. części majątku (...) S.A. w zamian za akcje (...) S.A., które obejmą akcjonariusze (...) S.A. Opis wyodrębnionych składników majątku (...) S.A. przypadających (...) S.A. został zamieszczony w części II (opis składników majątku oraz zezwoleń, koncesji i ulg przypadających (...) S.A.). Podział składników majątku (...) S.A. został dokonany według stanu na dzień 1 października 2006 r. Wszystkie składniki majątku nieprzypisane (...) S.A. pozostały przy (...) S.A. Zgodnie z pkt 2.3.2 planu podziału (...) przypadają składniki majątku nabyte lub uzyskane przez (...) pozostające w funkcjonalnym związku z działalnością Przenoszonych Jednostek (zgodnie z definicją zawartą w pkt 1 II części Planu Podziału). Stosownie do pkt 2.2.2 Planu Podziału (...) przypadają prawa, obowiązki, należności i zobowiązania z umów oraz innych czynności i zdarzeń prawnych zawartych lub dotyczących Klientów Korporacyjnych. Pod pojęciem klienta korporacyjnego rozumiano klienta zarejestrowanego w systemach

operacyjno-informatycznych (...) S.A. jako klient korporacyjny. Klienci zostali przypisani do oddziału banku (...) S.A. przy ul. (...) w W.. Oddział ten wskazany został w tablicy nr(...)i z dniem wydzielienia została przypisana do (...) S.A. Kredyty udzielone dłużnikom J. K. i spółki (...) były udzielone jeszcze w okresie istnienia Powszechnego Banku (...) –(...)Oddziału w W.. W 2002 r. nastąpiła fuzja Banku (...) oraz Banku (...). Umowa sprzedaży wierzytelności nie jest klasyfikowana z punktu widzenia nabywcy wierzytelności w kategoriach nabywców korporacyjnych czy detalicznych, gdyż według wewnętrznych regulacji banku nie są oni klientami banku.

Wyrokiem z dnia 2 października 2007 r. Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie I C 111/07 oddalił powództwo N. K. (1) przeciwko (...) sp. z o.o. z siedzibą w W.. Apelacje wniesione przez pełnomocnika powódki oraz samą powódkę zostały odrzucone.

Pismem z dnia 2 listopada 2010 r. powódka wezwała Bank (...) S.A. do wykonania Umowy sprzedaży wierzytelności i wyznaczyła Bankowi dodatkowy termin na wykonanie Umowy sprzedaży do dnia 25 listopada 2010 r. z zastrzeżeniem, że po jego bezskutecznym upływie odstąpi od Umowy.

Pismem z dnia 21 stycznia 2011 roku powódka odstąpiła od Umowy sprzedaży wierzytelności i wezwała pozwany bank do zapłaty kwoty 36 840 887,42 zł w terminie 7 dni od wezwania tytułem zwrotu spełnionego świadczenia wzajemnego oraz zapłaty odszkodowania w wysokości odpowiadającej korzyściom związanym z wyegzekwowaniem wierzytelności stanowiących przedmiot umowy.

Sąd Okręgowy podał, że powyżej przytoczony stan faktyczny ustalił w oparciu o dowody z dokumentów złożonych przez strony oraz na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach komorniczych. Wskazał, że autentyczność i moc dowodowa wymienionych dokumentów nie była kwestionowana przez strony postępowania, nie budziła także jakichkolwiek jego wątpliwości. Sąd Okręgowy oparł się także na zeznaniach świadków: J. W. (1), B. K., I. S., K. S. oraz zeznaniach powódki N. K. (1) – wskazał przy tym, że dał wiarę świadkom: J. W. (1), I. S. i K. S., albowiem są spójne i logiczne; oraz że jedynie częściowo obdarzył wiarą zeznania świadka B. K. i powódki N. K. (1).

W odniesieniu to wyżej przytoczonego stanu faktycznego Sąd Okręgowy podał, iż nie jest zasadny najdalej idący zarzut strony pozwanej, a mianowicie zarzut braku legitymacji biernej po stronie pozwanego banku. W ocenie Sądu Okręgowego najistotniejszy przy ocenie istnienia po stronie pozwanego banku legitymacji biernej jest fakt, że spór w niniejszej sprawie toczy się wokół Umowy sprzedaży wierzytelności zawartej między N. K. (1) a Bankiem (...) S.A. Plan Podziału (...), na który powołuje się wprost strona pozwana, stanowi, że (...) przypadają prawa, obowiązki, należności i zobowiązania z umów oraz innych czynności i zdarzeń prawnych zawartych lub dotyczących wszystkich Klientów Korporacyjnych. N. K. (1) dochodząca roszczeń z Umowy sprzedaży wierzytelności od pozwanego banku nie jest klientem korporacyjnym. W ocenie Sądu Okręgowego przedmiot umowy ma drugorzędne znaczenie dla oceny legitymacji biernej. Roszczenia powódki nie wynikają przecież z kontraktu łączącego pozwany bank i klientów banku. Nadto, Umowa o przelewie wierzytelności była zawierana przez Bank (...) S.A. z siedzibą w K., przy Al. (...) i ten podmiot jest stroną umowy. Zresztą ta jednostka organizacyjna w wyniku dokonanego podziału (...) pozostała przy pozwanym. Zaś fakt, że klienci banku (Agencja (...) i spółki (...) sp. z o.o.) zostali przypisani do innego oddziału banku nie może skutkować przyjęciem, że to właśnie ten oddział jest stroną umowy. Sąd I instancji wskazał dodatkowo, że zgodnie z Planem Podziału wszystkie składniki majątku (...) S.A. (w tym wierzytelności i zobowiązania) nieprzypisane (...) S.A. pozostały przy (...). Podział składników majątku (...) S.A. został dokonany według stanu na dzień 1 października 2006 r. (pkt 2.2). Natomiast określenia, które składniki majątku przypadają (...) S.A. dokonano się na podstawie ewidencji księgowej prowadzonej zgodnie przepisami obowiązującymi w (...) (część II pkt 1). Na dzień 1 października 2006 r. nie mogła zatem widnieć wierzytelność w stosunku do J. K. i W., skoro pozwany bank uprzednio sprzedał te wierzytelności powódce.

W odniesieniu do materialnoprawnej podstawy dochodzonego przez powódkę roszczenia, Sąd Okręgowy wskazał, iż w niniejszej sprawie doszło do nienależytego wykonania przez stronę pozwaną zobowiązań wynikających z Umowy sprzedaży wierzytelności i przeniesienia hipotek z dnia 27 stycznia 2005 r., bowiem strona pozwana dopuściła się zwłoki w wykonaniu zobowiązania. Podał, że strony zawarły w treści umowy warunek, uzależniając przejście

wierzytelności na powódkę od dwóch zdarzeń: całkowitej zapłaty ceny i dokonania wpisu przeniesienia hipotek do ksiąg wieczystych. Sąd I instancji podkreślił, że warunek, jaki zawarły strony w kontrakcie, wynika wprost z przepisów prawa, a to z art. 245¹ k.c. Do przeniesienia hipotek ustanowionych na nieruchomościach dłużników wymagane było dokonanie stosownych wpisów w księgach. Sąd I instancji podkreślił, że w stanie prawnym obowiązującym do dnia 19 lutego 2011 r. wierzytelność zabezpieczona hipoteką oraz hipoteka mogły być przedmiotem przelewu tylko łącznie, a to ze względu na ściśle akcesoryjny charakter hipoteki. Nie są zatem – w ocenie Sądu Okręgowego – słuszne argumenty strony pozwanej, że samo zawarcie umowy skutkowało jednocześnie wykonaniem zobowiązania banku polegającego na rozporządzeniu majątkiem strony pozwanej oraz że samo złożenie oświadczeń przez bank o przeniesieniu hipotek czyniło zadość obowiązkom strony pozwanej.

Sąd Okręgowy podał, że w niniejszej sprawie nie doszło do wpisania powódki jako wierzycielki w trzech wymienionych w umowie księgach wieczystych - tym samym nie doszło do skutecznego przeniesienia wierzytelności na powódkę i tym samym strona pozwana nienależycie wykonała zobowiązania spoczywające na niej tytułem Umowy sprzedaży wierzytelności i ponosi za nie odpowiedzialność. Wskazał, że art. 471 k.c. zawiera domniemanie, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania nastąpiło wskutek okoliczności, za które dłużnik ponosi odpowiedzialność. Strona pozwana nie wykazała, by rozbieżność między zapisami w Umowie sprzedaży nieruchomości i wpisami w księgach wieczystych wynikała z okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności.

W uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia wskazano również, że bez znaczenia jest okoliczność podnoszona przez pozwanego, że nie doszło do wpisania powódki jako wierzycielki hipotecznej tylko w trzech księgach wieczystych - skoro wierzytelności zabezpieczone hipotecznie, które miały zostać nabyte przez powódkę stanowiły jeden kompleks i nie były w umowie rozdzielone. W ocenie Sądu Okręgowego nie można także zgodzić się z pozwanym, że powódka nabywała wierzytelności obciążone wadami i że miała tego świadomość. Taka okoliczność w ocenie wskazanego Sądu absolutnie nie wynika z całokształtu materiału dowodowego, przeciwnie wynika z niego, że także strona pozwana takiej świadomości na datę podpisywania umowy nie miała. Zdaniem Sądu Okręgowego nie były również słuszne twierdzenia strony pozwanej, że sąd wieczystoksięgowy odmawiając wpisu w 3 księgach wieczystych zmiany wierzyciela przesądził okoliczność, że hipoteki nie zabezpieczały wierzytelności, będące przedmiotem Umowy sprzedaży wierzytelności. Jednakże z postanowień Umowy i kategoriycznych oświadczeń strony pozwanej, wynika jasno, że hipoteki te (wymienione w § 1 Umowy) miały zabezpieczać sprzedawane wierzytelności. Zatem strona pozwana nie wykonała zobowiązań spoczywających na niej na mocy Umowy sprzedaży wierzytelności.

Powołując się na treść art. 491 k.c. Sąd Okręgowy wskazał, że termin wykonania zobowiązania przez stronę pozwaną nie został określony w Umowie sprzedaży wierzytelności, tym samym powódka była uprawniona do wezwania strony pozwanej do wykonania umowy. Pismem z dnia 2 listopada 2010 r. powódka wezwała stronę pozwaną do wykonania umowy i wyznaczyła jej termin do 25 listopada 2010 r. Po bezskutecznym upływie powyższego terminu, skutecznie odstąpiła od umowy na podstawie powołanego wyżej przepisu. Tym samym powódce należy się zwrot zapłaconej pozwanemu bankowi ceny w kwocie 2 040 000 zł. Odsetki za opóźnienie w zapłacie, stosownie do art. 481 kc, zostały przez Sąd Okręgowy zasądzone od dnia 22 marca 2011 r. (tj. dnia wniesienia pozwu) do dnia zapłaty.

W odniesieniu zaś do żądania powódki naprawienia szkody w kwocie 36 840 887,42 zł, Sąd Okręgowy podniósł, że nie zasługiwało ono na uwzględnienie. Jak podał, powódka nie wykazała, że uzyskałaby zaspokojenie z zabezpieczonych wierzytelności i wyegzekwowała kwotę, jaką dochodzi tytułem odszkodowania. Powódka nie legitymowała się bowiem tytułem wykonawczym, na podstawie którego mogłaby egzekwować wierzytelności wobec (...) Agencji (...) i spółki (...) sp. z o.o. W ocenie Sądu Okręgowego nie ma żadnego znaczenia dla oceny możliwości prowadzenia przez powódkę egzekucji fakt, że strona pozwana złożyła wnioski o umorzenie prowadzonych postępowań egzekucyjnych. Działanie pozwanego banku było niekorzystne dla powódki, bowiem skutkowało daleko idącymi konsekwencjami dla niej, jednakże wynikało wprost z zapisów Umowy sprzedaży wierzytelności. Po drugie zaś powódka i tak nie mogłaby kontynuować postępowania egzekucyjnego, które wszczęte zostało przez bank, gdyż niedopuszczalne jest nadanie klauzuli wykonalności na rzecz niebędącego bankiem nabywcy wierzytelności objętej bankowym tytułem egzekucyjnym. Powódka nie wykazała, że niemal na pewno przeprowadziłaby skuteczną egzekucję nabytych

wierzytelności, w szczególności że egzekucja doprowadziłoby do zaspokojenia wierzytelności w kwocie wskazywanej przez powódkę. Nie wykazała, że dłużnicy dysponowaliby wystarczającym majątkiem na zaspokojenie wierzytelności powódki. Sąd Okręgowy wskazał, że pozwany bank przez wiele lat nieskutecznie prowadził egzekucję z nieruchomości i nie udało się wyegzekwować żadnej kwoty. Gołosłowne – w ocenie Sądu I instancji - twierdzenia opierające się na przewidywanej wartości zabezpieczonych nieruchomości nie czynią zadość obowiązkowi powódki wykazania, że z dużą dozą prawdopodobieństwa uzyskałaby oczekiwany zysk.

Sąd Okręgowy wskazał na koniec, że o kosztach procesu orzekł na zasadzie art. 100 kpc, mając na uwadze, iż strona pozwana wygrała w 95%.

Apelację od przedmiotowego wyroku złożyły obie strony.

Pozwany bank (...) S.A. zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w części co do rozstrzygnięcia zawartego w pkt I. tego wyroku, tj. w części, w której Sąd Okręgowy zasądził od Banku na rzecz powódki kwotę 2.040.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22 marca 2011 r. do dnia zapłaty.

Zaskarżonemu wyrokowi strona pozwana zarzuciła:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 531 § 1 k.s.h. polegające na jego niezastosowaniu wskutek błędnego przyjęcia, iż roszczenie dochodzone przez powódkę (i) nie stanowi zdarzenia prawnego dotyczącego Klientów Korporacyjnych, tj. (...) Sp. z o.o., (ii) nie było powiązane z działalnością oddziału (...) S.A. w W. przy ul. (...) – a w konsekwencji błędne przyjęcie, iż pozwany posiada legitymację bierną w niniejszej sprawie, albowiem prawa i obowiązki związane z tym zdarzeniem nie zostały przypisane bankowi (...) S.A. w planie podziału;
2. naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 79 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece w brzmieniu sprzed dnia 20 lutego 2011 r. w zw. z art. 245¹ k.c. i art. 510 § 1 k.c. polegające na ich błędnej wykładni i w konsekwencji błędnym przyjęciu, że (i) wierzytelności objęte Umową sprzedaży wierzytelności i przeniesienia hipotek z dnia 27 stycznia 2005 r. (dalej jako: „Umowa”) nie zostały przeniesione na powódkę z uwagi na odmowę wpisu trzech hipotek wskazanych w Umowie, mimo, iż odmowa ich wpisu przez Sąd Wieczystoksięgowy nastąpiła z tego powodu, że hipoteki te zabezpieczały inne wierzytelności aniżeli objęte Umową - a tym samym błędnym przyjęciu, iż wierzytelność będąca przedmiotem cesji była zabezpieczona tymi hipotekami, (ii) w stanie prawnym obowiązującym do dnia 19 lutego 2011 r. dla przejścia wierzytelności hipotecznej na nabywcę wierzytelności konieczny był wpis nabywcy wierzytelności do księgi wieczystej jako wierzyciela hipotecznego, mimo iż wpis hipoteki do księgi wieczystej jako warunek przejścia wierzytelności wpisano do ww. przepisu dopiero po jego nowelizacji w dniu 20 lutego 2011 r.;
3. naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 65 k.c. w zw. z art. 89 k.c. w zw. z art. 79 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece w brzmieniu sprzed dnia 20 lutego 2011 r. oraz z art. 510 § 1 k.c., polegające na ich niezastosowaniu i zaniechaniu dokonania wykładni oświadczeń woli stron Umowy w świetle dyrektyw przewidzianych w art. 65 k.c. - a w konsekwencji błędne przyjęcie, iż strony Umowy zastrzegły warunek zawieszający dla przejścia wierzytelności na powódkę w postaci zapłaty ceny i ujawnienia powódki jako wierzyciela hipotecznego we wszystkich trzynastu księgach wieczystych wymienionych w § 1 tej Umowy, podczas gdy (i) zapis § 8 ww. Umowy nie powinien być interpretowany inaczej, jak tylko jako powtórzenie w treści brzmienia przepisu art. 79 ustawy o księgach wieczystych i hipotece w brzmieniu sprzed dnia 20 lutego 2011 r., (ii) zapłata ceny nie może być poczytywana jako zastrzeżenie warunku w rozumieniu art. 89 kc, a zdarzenie to nie może być uznane za zdarzenie przyszłe i niepewne, gdyż zależne było od woli powódki;
4. naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 79 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece w brzmieniu sprzed dnia 20 lutego 2011 r. w zw. z art. 245¹ k.c. polegające na ich błędnej wykładni oraz art. 491 § 1 k.c. w zw. z art. 471 k.c. polegające na ich błędnym zastosowaniu, a w konsekwencji błędnym przyjęciu, iż (i) powódka była uprawniona do odstąpienia od Umowy, a nienastąpienie skutku przejścia cedowanej wierzytelności na cesjonariusza może być kwalifikowane jako zwłoka cedenta uzasadniająca odstąpienie od umowy sprzedaży wierzytelności, mimo, że

przepisy art. 245¹ k.c. i art. 79 ustawy o księgach wieczystych i hipotece - przy podzieleniu stanowiska Sądu I instancji - mają charakter imperatywny i w ich świetle wierzytelność nie przechodzi na nabywcę wierzytelności ex lege, (ii) powódka uprawniona była do skutecznego odstąpienia od Umowy z uwagi na niespełnienie się warunku umownego, mimo iż zapis zawarty w Umowie stanowił powtórzenie regulacji art. 79 ust.1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, mającej charakter normy bezwzględnie obowiązującej, w którą to regulację strony Umowy nie mogły ingerować w drodze postanowień umownych, i w świetle tego przepisu wierzytelność nie przechodzi na nabywcę ex lege;

5. naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 491 § 1 k.c. polegające na jego błędnym zastosowaniu oraz art. 495 § 2 k.c. polegające na jego błędnym niezastosowaniu, mimo iż nawet przy podzieleniu stanowiska Sądu I instancji, ustanowienie hipotek na rzecz powódki stało się niemożliwe z przyczyn za które żadna ze stron nie ponosi odpowiedzialności, a świadczenia obu stron wyrażone są w pieniądzu, co czyni je świadczeniami podzielonymi - a w konsekwencji błędne uznanie, że powódka uprawniona była do skutecznego odstąpienia od całości a nie jedynie od części Umowy;

6. naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 556 § 2 kc, 560 § 1 k.c. w zw. z art. 555 k.c. i art. 510 § 1 k.c. oraz art. 576 § 1 k.c. w zw. z art. 555 k.c. polegające na błędnym ich niezastosowaniu, mimo, iż (i) strony zawarły umowę sprzedaży wierzytelności, zatem zakres obowiązków Banku i uprawnień powódki winien być rozpatrywany w oparciu o przepisy dotyczące umowy sprzedaży, (ii) brak ustanowienia trzech hipotek na rzecz powódki na podstawie Umowy tudzież nieprzejęcie wierzytelności na powódkę zgodnie z Umową kwalifikować można co najwyżej jako wadę prawną wierzytelności, uprawniającą do skorzystania przez powódkę z uprawnień z rękojmi, (iii) oświadczenie o odstąpieniu od Umowy zostało złożone przez powódkę z przekroczeniem rocznego terminu zawitego, przewidzianego w art. 576 § 1 k.c. - a w konsekwencji błędnym przyjęciu, iż powódka miała podstawy do złożenia oświadczenia o odstąpieniu od Umowy, a oświadczenie to zostało złożone w terminie i jako takie jest skuteczne;

7. naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 491 § 1 k.c. w zw. z art. 509 § 2 k.c. polegające na ich błędnej wykładni i błędnym przyjęciu, iż powódka jest podmiotem legitymowanym czynnie w niniejszym procesie, mimo iż w dniu 2 kwietnia 2005 r. na podstawie umowy przelewu wierzytelności, w jej prawa i obowiązki z tytułu Umowy wstąpiła (...) Sp. z o.o. i tylko ten podmiot legitymowany był do złożenia ewentualnego oświadczenia o odstąpieniu od Umowy;

8. naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na wynik sprawy - art. 365 § 1 kpc, polegające na jego niezastosowaniu w odniesieniu do prawomocnych postanowień Sądu Rejonowego dla (...)w W., tj. postanowienia z dnia 15 lipca 2005 r., postanowienia z dnia 9 czerwca 2005 r. oraz postanowienia z dnia 27 czerwca 2005 r., a w konsekwencji błędnym ustaleniem Sądu I instancji, że wierzytelności opisane w § 1 Umowy były zabezpieczone wpisami hipotek ustanowionymi na nieruchomościach, dla których prowadzone są księgi wieczyste o KW Nr (...), KW Nr (...) oraz KW Nr (...), mimo iż z treści ww. postanowień wynika wniosek odmienny;

9. naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na wynik sprawy - art. 233 § 1 kpc, polegające na:

i. braku wszechstronnej oceny dowodów przeprowadzonych na okoliczność braku legitymacji biernej po stronie Banku, poprzez wybiórczą ocenę dowodów z dokumentów w postaci Planu podziału (...) S.A. oraz odpisu z Krajowego Rejestru Sądowego strony pozwanej, co doprowadziło Sąd I instancji do błędnego przypisania Bankowi legitymacji biernej w niniejszej sprawie na skutek pominięcia, że roszczenie dochodzone przez powódkę stanowi zdarzenie prawne dotyczące Klientów Korporacyjnych, tj. (...) Agencja (...) oraz (...) Sp. z o.o. i jako takie powinno być kierowane przeciwko bankowi (...) S.A,

ii. braku wszechstronnej oceny dowodów przeprowadzonych na okoliczność braku legitymacji czynnej po stronie powódki, poprzez pominięcie przy ustalaniu stanu faktycznego dopuszczonych i przeprowadzonych dowodów z dokumentów złożonych przez Bank wraz z odpowiedzią na pozew, w tym w szczególności umowy sprzedaży wierzytelności zawartej pomiędzy powódką a (...) Sp. z o.o. w dniu 2 kwietnia 2005 r.,

(...). braku wszechstronnej oceny dowodu z zeznań świadka J. W. (2) przeprowadzonego na okoliczność braku po stronie pozwanego legitymacji bierniej w niniejszej sprawie, które to zeznania zostały uznane przez Sąd I instancji za w pełni wiarygodny i przydatny materiał dowodowy, lecz pominięte przez Sąd Okręgowy co do tego fragmentu zeznań świadka, z których wynika, iż zawarta z powódką Umowa dotyczy wprost i bezpośrednio działalności oddziału przejętego przez bank (...) S.A.,

- a w konsekwencji - sprzeczność istotnych ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału, polegającą w szczególności na błędnym przyjęciu, iż N. K. (1) jest podmiotem legitymowanym czynnie, a Bank jest podmiotem legitymowanym biernie w niniejszym procesie,

iv. braku wszechstronnej oceny dowodów przeprowadzonych na okoliczność ustalenia hipotek, jakie zabezpieczały wiarygodności będące przedmiotem Umowy, poprzez wybiórczą ocenę dowodów z dokumentów w postaci Umowy, odpisu księgi wieczystej KW Nr (...), odpisu księgi wieczystej KW Nr (...), postanowienia z dnia 15 lipca 2005 r., postanowienia z dnia 9 czerwca 2005 r. oraz postanowienia z dnia 27 czerwca 2005 r., co doprowadziło Sąd I instancji do błędnego ustalenia, że wiarygodności będące przedmiotem Umowy były zabezpieczone hipotekami ustanowionymi na nieruchomościach, dla których prowadzone są księgi wieczyste o KW Nr (...), KW Nr (...) oraz KW Nr (...), a w konsekwencji - sprzeczność istotnych ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału, polegającą w szczególności na błędnym przyjęciu, iż na skutek odmowy ujawnienia zmiany wierzyciela hipotecznego w KW Nr (...), KW Nr (...) oraz KW Nr (...) nie doszło do przeniesienia na powódkę wiarygodności opisanych w § 1 Umowy, pomimo tego, iż z prawomocnych postanowień Sądu Rejonowego dla W.w W. wynika, że wiarygodności te nie były zabezpieczone wpisami hipotek w KW Nr (...), KW Nr (...) oraz KW Nr (...),

v. braku wszechstronnej oceny dowodów w postaci wyroku z dnia 2 października 2007 r. Sądu Okręgowego w Warszawie wraz z uzasadnieniem, postanowienia z dnia 9 stycznia 2008 r., postanowienia z dnia 11 stycznia 2008 r. oraz umowy sprzedaży wiarygodności zawartej pomiędzy powódką a (...) Sp. z o.o. w dniu 2 kwietnia 2005 r., polegającej na zaniechaniu ustaleń w zakresie podstaw oddalenia powództwa N. K. (1) skierowanego przeciwko (...) Sp. z o.o., jak również wysokości ceny za jaką powódka zbyła na rzecz (...) Sp. z o.o., wiarygodności nabyte pierwotnie od Banku na podstawie Umowy, a także faktu uiszczenia ceny przez (...) Sp. z o.o. na rzecz powódki, a w konsekwencji błędne przyjęcie, że powódka nie nabyła skutecznie od Banku wiarygodności na podstawie Umowy, pomimo tego, iż zbyła je następnie na rzecz (...) Sp. z o.o., co z kolei stało się przesłanką oddalenia jej powództwa przeciwko (...) Sp. z o.o. wyrokiem z dnia 2 października 2007 r. Sądu Okręgowego w W.,

vi. braku wszechstronnej oceny dowodów z zeznań świadków I. S. oraz K. S., które Sąd w pełni uznał za wiarygodne, a z których wynika, że przedstawiciel powódki - B. K. oraz powódka, mieli świadomość, że nabywane przez powódkę na podstawie Umowy wiarygodności obciążone były wadami, a w konsekwencji - sprzeczność istotnych ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału, polegającą na błędnym przyjęciu, iż powódka nie miała świadomości, że nabywa wiarygodności obciążone są wadami;

10. naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na wynik sprawy - art. 328 § 2 k.p.c. polegające na zaniechaniu wskazania w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, z jakich przyczyn Sąd odmówił uznania, że roszczenia dochodzone przez powódkę w niniejszej sprawie nie stanowią realizacji uprawnień z rękojmi za wady prawne wiarygodności opisanych w Umowie, a w konsekwencji nieuwzględnienie podniesionego przez Bank zarzutu upływu terminu zawitego do dochodzenia tego typu roszczeń;

11. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, polegający na przyjęciu, że (i) Bank dopuścił się zwłoki w realizacji obowiązków zbywcy wiarygodności wynikających z Umowy; (ii) świadczeniem Banku wynikającym z Umowy na rzecz powódki było spowodowanie ujawnienia powódki jako wierzyciela hipotecznego we wszystkich trzynastu księgach wieczystych wymienionych w § 1 tej Umowy, (iii) złożenie przez Bank wniosków o umorzenie egzekucji, zgodnie z § 8 Umowy, stanowiło niekorzystne dla powódki działanie Banku, (iv) wiarygodność Banku wobec (...) Agencji (...) zabezpieczona była hipotekami ustanowionymi na nieruchomości położonej w W., gmina L., objętej księgą wieczystą KW Nr (...), a wiarygodność Banku wobec (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.

zabezpieczona była hipotekami ustanowionymi na nieruchomości położonej w W., gmina L., objętej księgą wieczystą KW Nr (...), (v) obowiązki i zobowiązania zbywcy wierzytelności wynikające z zawartej z powódką Umowy nie zostały przeniesione na Bank (...) S.A. w wyniku podziału pozwanego w dniu 29 listopada 2007 r., a tym samym, że pozwany jest biernie legitymowany w niniejszej sprawie.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty strona pozwana wniosła o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w części co do pkt I wyroku i oddalenie powództwa w całości,
2. zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego oraz kosztów postępowania przed Sądem I instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych,

ewentualnie o:

3. uchylenie zaskarżonego wyroku w części do pkt. I wyroku oraz przekazanie Sądowi I instancji sprawy do ponownego rozpoznania w ww. części uchylonej, wraz z pozostawieniem temu Sądowi orzeczenia co do kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu swojej apelacji pozwany bank wskazał po pierwsze, że Sąd Okręgowy błędnie przypisał mu legitymację bierną w niniejszej sprawie. Podał, iż jego prawa i obowiązki wynikające z Umowy Sprzedaży Wierzytelności, którą powódka uczyniła źródłem swoich roszczeń w niniejszej sprawie, jako dotyczące Klientów Korporacyjnych, a także jako dotyczące działalności oddziału pozwanego wskazanego w planie podziału jako przypadającego (...) S.A., przeszły z dniem wydzielenia na rzecz (...) S.A. w drodze sukcesji generalnej wynikającej z art. 531 § 1 ksh.

Zdaniem pozwanego banku za chybione przy tym uznać należy te argumenty Sądu I instancji, którymi motywuje on nieuwzględnienie zarzutu braku legitymacji strony pozwanej, a sprowadzające się tego, że skoro pozwany sprzedał powódce wierzytelność w 2005 r., to nie mogła się ona znajdować w 2006 r. na dzień podziału w jego ewidencji księgowej. Stanowisko to w ocenie skarżącego stoi bowiem w oczywistej sprzeczności z tą częścią uzasadnienia zaskarżonego wyroku, w której Sąd I instancji wywodzi, że nie doszło do przelewu wierzytelności, albowiem umowa przelewu została zawarta pod warunkiem zawieszającym, który nigdy się nie ziścił.

Pozwany bank zarzucił ponadto Sądowi Okręgowemu, że nie wziął pod uwagę, iż powódce nie przysługuje legitymacja czynna do dochodzenia roszczeń wynikających z Umowy sprzedaży wierzytelności – a to na skutek cesji dokonanej na rzecz (...) Sp. z o.o. Zdaniem strony pozwanej wskutek cesji, z mocy samego prawa, na podstawie art. 509 § 2 k.c. na (...) Sp. z o.o. przeszło uprawnienie kształtujące powódki do odstąpienia od umowy z Bankiem, czy też domagania się od Banku zwrotu ceny uiszczonej z tytułu nabycia przez nią wierzytelności.

Strona pozwana wskazała dalej, że nie sposób zgodzić się ze stanowiskiem Sądu I instancji, że w stanie faktycznym niniejszej sprawy nie doszło do przeniesienia na rzecz powódki wierzytelności Banku wskazanych w Umowie z uwagi na treść art. 79 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, w brzmieniu obowiązującym do dnia 19 lutego 2011 r., w związku z art. 245¹ k.c. - Sąd I instancji błędnie bowiem zinterpretował normę wynikającą ze wskazanych przepisów. Nawet jednak nie podzielenie tego stanowiska w ocenie pozwanego banku nie implikuje zasadności powództwa, gdyż hipoteki, co do których powódka nie uzyskała wpisu w księgach wieczystych, zdaniem pozwanego nie zabezpieczały wierzytelności objętych Umową Sprzedaży Wierzytelności - a tym samym wierzytelności te nie były wierzytelnościami hipotecznymi i do ich przejścia nie było konieczne dokonanie żadnego wpisu. Ponadto strona pozwana podniosła, że w jej ocenie zapisy § 8 Umowy nie miały charakteru warunku w znaczeniu prawnym.

Wobec powyższego w ocenie pozwanego banku brak było jakichkolwiek podstaw do skorzystania przez powódkę z prawa do odstąpienia od Umowy na podstawie art. 491 k.c. i oparcia przez Sąd I instancji swojego rozstrzygnięcia na tej podstawie prawnej.

Niezależnie od powyższego pozwany bank podał, że odmowę dokonania wpisu trzech hipotek wskazanych w Umowie kwalifikować można - jeśli już - nie jako nienależyte wykonanie przez Bank zobowiązania, lecz jako wadę prawną wiarygodności. Co za tym idzie - między innymi - wszelkie uprawnienia powódki z tytułu nieprawidłowo wpisanych hipotek - w tym również uprawnienie do odstąpienia od umowy przewidziane w art. 576 § 1 k.c. - wygasły.

Strona pozwana wskazała dodatkowo, że Sąd Okręgowy dopuścił się naruszenia przepisów postępowania, a to art. 365 § 1 k.p.c. - poprzez niezastosowanie tego przepisu w odniesieniu do prawomocnych postanowień sądów wieczysto księgowych oddalających wnioski powódki o wpis.

W odpowiedzi na apelację strony pozwanej powódka wniosła o oddalenie apelacji pozwanego banku w całości oraz o obciążenie go kosztami postępowania apelacyjnego, w tym o zasądzenie na rzecz powódki kosztów zastępstwa procesowego.

Powódka zaskarżyła apelacją wyrok Sądu Okręgowego w części, a mianowicie w zakresie pkt II. i pkt III. Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie:

1. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez nierozważenie części materiału dowodowego odnoszącego się do zgodnego zamiaru stron w zakresie przeniesienia na powódkę praw majątkowych opisanych w umowie z 27 stycznia 2005 r., a w konsekwencji nie rozważenie, zgodnie z zasadami powołanego przepisu odpowiedzialności strony pozwanej za nie wykonanie zobowiązania, co czyni ustalenia zaskarżonego wyroku niepełnymi i dowolnymi;

2. art. 227 k.p.c. i art. 278 k.p.c. polegające na nieprzeprowadzeniu dowodu z opinii biegłego w celu dokonania oszacowania wartości nieruchomości opisanych z umowie z 27 stycznia 2005 r., co doprowadziło do nie wyjaśnienia okoliczności, czy nieruchomości stanowiące zabezpieczenie wiarygodności objętych wymienioną umową pozwalały na zaspokojenie roszczeń stanowiących przedmiot obrotu;

oraz:

3. naruszenie przepisów prawa materialnego art. 494 k.c. w zw. z art. 491 § 1 k.c. i art. 471 k.c. i art. 361 § 2 k.c. polegające na nieprzypisaniu pozwanemu pełnej odpowiedzialności odszkodowawczej, mimo prawidłowego ustalenia, że ponosi on odpowiedzialność za nie wykonanie zobowiązania, a powódka prawidłowo odstąpiła od umowy z przyczyn, za które pozwany ponosi odpowiedzialność.

Wobec tak sformułowanych zarzutów powódka wniosła o:

1. dokonanie zmiany zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości,
2. obciążenie pozwanego kosztami postępowania w sprawie, w tym o zasądzenie na rzecz powódki kosztów zastępstwa procesowego,
3. dopuszczenie dowodu z opinii biegłego do spraw wyceny nieruchomości, zgodnie z wnioskiem zawartym w piśmie procesowym powódki z 14 marca 2012 r..

W uzasadnieniu swojej apelacji powódka wskazała, że jej zastrzeżenia budzą ustalenia Sądu I instancji dotyczące zgodnego zamiaru stron przy zawarciu umowy, a w szczególności co do kontynuacji postępowania egzekucyjnego przy udziale nabywcy wiarygodności oraz prawnych konsekwencji zapisów umowy. Sąd Okręgowy stwierdził wprawdzie, że zapis ten był niekorzystny dla powódki, ale ponieważ był wynikiem konsensusu stron, musi obciążać obie strony umowy. Powódka podała, że kwestionuje to ustalenie i jego praktyczne konsekwencje wynikające z sentencji wyroku, polegające na obciążeniu skutkami wadliwego prawnie zapisu umowy wyłącznie jej.

Dodatkowo powódka podała, że nie podziela poglądu wyrażonego w zaskarżonym wyroku, którego uzasadnienie w zakresie roszczeń odszkodowawczych powódki skoncentrowało się na niepowodzeniu w dochodzeniu roszczeń w stosunku do dłużnika. W ocenie powódki należało porównać, jak wyglądałby stan jej majątku gdyby pozwany wykonał

umowę. Ocena stanu majątkowego powódki wymagała uwzględnienia w stanie hipotetycznym wartości nabytych praw, a nie tylko kwot wygezekwowanych. Konieczne było zatem, zdaniem powódki, dokonanie wyceny nieruchomości objętych wnioskiem dowodowym złożonym przez nią w postępowaniu pierwszoinstancyjnym. Nawet bowiem w wypadku nabycia wierzytelności przedawnionych powódka mogłaby dochodzić należności do kwoty zabezpieczenia rzeczowego.

W odpowiedzi na apelację powódki pozwany bank wniósł o oddalenie apelacji powódki w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym, według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Obie apelacje okazały się bezzasadne, co doprowadziło do ich oddalenia.

Na początek wskazać trzeba, że wbrew twierdzeniom strony pozwanej, Sąd Okręgowy dokonał w sprawie prawidłowych ustaleń faktycznych. Sąd Apelacyjny uznaje je za własne. Prawidłowe ustalenia faktyczne są konsekwencją dokonania przez Sąd I instancji poprawnej oceny dowodów, bez naruszenia reguły wynikającej z art. 233 § 1 kpc, stały się nadto podstawą dokonania właściwych rozważań prawnych. Zarzuty strony pozwanej odnoszące się do błędów w ustaleniach faktycznych oraz zarzuty obu stron na temat braku wszechstronnej oceny dowodów nie znajdują merytorycznego uzasadnienia, mając charakter jedynie polemiki z ustaleniami faktycznymi poczynionymi w zaskarżonym wyroku. Rozważania Sądu Okręgowego są wszechstronne i należyte osadzone zarówno w materiale dowodowym sprawy, jak i w przepisach prawa. Sąd Apelacyjny w pełni je podziela.

Omawiając apelację pozwanego banku – której zarzuty, mimo wymienienia ich w kilkunastu osobnych punktach, w gruncie rzeczy sprowadzają się do jedynie kilku kwestii - w pierwszej kolejności należy się odnieść do jej najdalej idącego zarzutu, tj. zarzutu dotyczącego braku po stronie banku (...) legitymacji biernej. Istota tego problemu odnosi się w zasadzie do zbadania kwestii skuteczności (...) Banku (...) S.A. z dnia 15 listopada 2006 roku. Strona pozwana podaje, że dokument ten w odniesieniu do wskazania składników majątkowych przeniesionych na bank (...) S.A. ma charakter podmiotowy, i że wszystkie składniki majątkowe związane z klientami korporacyjnymi przeszły na mocy podziału na bank (...) S.A. Powódka natomiast podnosi, że podział zakładał przejście na bank (...) S.A. jedynie tych składników majątkowych banku (...) S.A., które zostały enumeratywnie wskazane w ewidencji sporządzonej na potrzeby planu podziału.

W tym zakresie wskazać należy po pierwsze, że powódka nie jest klientką banku (...), jest zaś jedynie stroną kontraktu – umowy sprzedaży wierzytelności. W tym zakresie w pełni zgodzić się należy z oceną Sądu I instancji, że przedmiot umowy, tj. wierzytelności klientów banku, ma drugorzędne znaczenie dla oceny, czy stronie pozwanej przysługuje legitymacja bierna. Po drugie zaś, Plan Podziału banku (...) w kwestii szczegółowego określenia, które wierzytelności z tytułu niespłaconych zobowiązań klientów korporacyjnych przechodzą na bank (...) S.A. wprost odwołuje się do obowiązującego w czasie sporządzenia Planu rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (Dz. U. z 2001 r., poz. 149, nr 1673 ze zm.). Mając rację powódka, że zasadą przyjętą w Planie Podziału było, iż określenie, które składniki majątkowe przechodzą na rzecz (...) S.A. dokonuje się na podstawie ewidencji księgowej prowadzonej zgodnie z przepisami obowiązującymi w (...) S.A. (pkt 2.2 części I planu podziału, k. 239). Mimo więc przyjęcia w Planie Podziału ogólnej zasady, że na (...) S.A. przechodzą wierzytelności związane z klientami korporacyjnymi, uznać trzeba że na wskazany bank przeszły te składniki majątkowe (...) S.A., które były ujęte w ewidencji księgowej prowadzonej zgodnie z przepisami przytoczonego wyżej rozporządzenia, do którego stosowania pozwany bank był zobowiązany. Stosownie zaś do treści § 24 ust. 2 przedmiotowego aktu prawnego, aktywa i zobowiązania finansowe klasyfikuje się w dniu ich nabycia lub powstania do poszczególnych kategorii. Stosownie zaś do treści § 24 ust. 7 rozporządzenia, aktywa i zobowiązania finansowe banku ujmowane są co do zasady w księgach rachunkowych na dzień zawarcia transakcji. Jeżeli tak, to rzeczą oczywistą jest, że skoro strona pozwana otrzymała cenę wynikającą z umowy stron, to przedmiotową kwotę musiała uwidocznic w bilansie rocznym. Skoro tak, nie mogła wierzytelności, które były przedmiotem umowy stron,

uwzględnić w planie podziału. Skora zaś kwoty przedmiotowych wierzytelności zostały wskazane w planie podziału pozwanego banku, znaczy to że nie zostały one przekazane bankowi (...) S.A. W tym stanie rzeczy legitymacja bierna banku (...) S.A. nie powinna budzić wątpliwości, a twierdzenia strony pozwanej w tym zakresie są w sposób oczywisty pozbawione racji.

W odniesieniu do powyższego wskazać na marginesie można, że oświadczenia banku (...), na które ten się powołał (k. 339, 342) nie są dowodem na przejście będących przedmiotem umowy stron wierzytelności na bank (...) S.A. Z dokumentów tych wynika jedynie tyle, że klienci pozwanego banku, których zobowiązania były przedmiotem kontraktu stron – tj. (...) Agencja (...) oraz (...) Sp. z o.o., byli klientami korporacyjnymi. To jednak niczego nie przesądza, a omawiane dokumenty nie świadczą w żadnej mierze o ujęciu wskazanych wierzytelności w ewidencji bankowej banku (...) S.A.

Równie nieuzasadniony jest zarzut strony pozwanej dotyczący braku po stronie powódki legitymacji czynnej do wytoczenia powództwa. W tym zakresie wskazać należy, że wobec treści art. 79 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece w brzmieniu sprzed dnia 20 lutego 2011 roku w zw. z art. 245¹ kc, oczywistym jest wniosek, iż umowa sprzedaży wierzytelności zawarta pomiędzy powódką a (...) Sp. z o.o., na którą powołuje się skarżący bank, nie doszła do skutku. Okoliczność przeniesienia hipotek zabezpieczających przedmiotowe wierzytelności na wskazaną spółkę nie została bowiem wpisana do ksiąg wieczystych prowadzonych dla nieruchomości będących przedmiotem zabezpieczenia. Nie doszło więc do skutecznego przeniesienia wierzytelności na rzecz osoby trzeciej. Powódka ma więc legitymację czynną w niniejszej sprawie.

Nie odniosły nadto skutku zarzuty pozwanego banku odnoszące się do problemu tego, czy hipoteki, co do których oddalono wnioski powódki o wpis do ksiąg wieczystych, miały zabezpieczać wierzytelności będące przedmiotem kontraktu stron. Sąd Apelacyjny ustalił, iż tak właśnie było, gdyż wniosek taki można wysnuć z zeznań przedstawicieli strony pozwanej – J. W. (1) (k. 469-471), J. S. (k. 556-557) oraz K. S. (k. 588-589). Pozwany bank nie podołał zaś obowiązkowi wykazania, że było inaczej, w szczególności nie wskazał, jakich innych wierzytelności miałyby dotyczyć przedmiotowe hipoteki. O tym, że nie stanowiły one zabezpieczenia sprzedawanych powódcie wierzytelności nie świadczy – w szczególności w świetle zeznań przedstawicieli banku - treść postanowień sądów wieczystoksięgowych w przedmiocie oddalenia wniosków powódki, zaś Sąd Okręgowy nie dopuścił się przy ich ocenie naruszenia art. 365 § 1 k.p.c.

W odniesieniu do powyższej kwestii można na marginesie zaznaczyć, że nawet jeżeli przyjąć, iż hipoteki, co do których właściwe sądy wieczystoksięgowe odmówiły powódcie wpisu, nie były powiązane z wierzytelnościami, których dotyczyła umowa stron (czego Sąd Apelacyjny nie ustala), strona pozwana również byłaby zobowiązana do zwrotu ceny wierzytelności. Zaznaczyć bowiem trzeba, że – jakkolwiek zgodnie z treścią art. 58 § 3 k.c. jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność co do zasady pozostaje w mocy co do pozostałych części – w takim wypadku umowa sprzedaży wierzytelności byłaby w całości umową nieważną z mocy prawa, jako zawierająca warunek niemożliwy o charakterze zawieszającym (art. 94 k.c.). W takim razie – co również Sąd Apelacyjny zaznacza jedynie na marginesie - powódcie służyłoby roszczenie o zwrot ceny oraz o odszkodowanie – jednak nie odszkodowanie stanowiące zwrot *lucrum cessans*, lecz związane z zawarciem umowy, która okazała się umową nieważną. Tego rodzaju żądania powódka nie zgłaszała, nie podnosząc żadnych twierdzeń w tym przedmiocie i nie wskazując podstawy faktycznej, która mogłaby świadczyć, że taką szkodę poniosła.

W tym miejscu podkreślić również trzeba, że nie są zrozumiałe wywody apelacji strony pozwanej odnoszące się do problemu zastrzeżenia w zawartej pomiędzy stronami umowie sprzedaży wierzytelności warunku zawieszającego. Apelujący bank zdaje się mniemać, że warunek zawarty w umowie miał charakter rozwiązujący (k. 918) – tymczasem oczywistym jest, że ma on charakter zawieszający – odnosił się bowiem do zdarzenia przyszłego i niepewnego, jakim był wpis przeniesienia wszystkich wymienionych w umowie hipotek do ksiąg wieczystych.

Stwierdzić więc należy, że całkowicie prawidłowe są rozważania Sądu I instancji na temat tego, że powódka miała prawo żądać, by pozwany bank wywiązał się z umowy. Nie doszło bowiem do przelewu wierzytelności na rzecz

powódki, tym samym pozwany bank nienależycie wykonał zobowiązanie wynikające z umowy z dnia 27 stycznia 2005 roku. W związku ze zwłoką strony pozwanej, powódka, stosownie do treści art. 491 § 1 kc, miała prawo odstąpić od umowy. Odstępując zaś od umowy – po wyznaczeniu pozwanemu bankowi odpowiedniego dodatkowego terminu do jej wykonania - miała prawo żądać zwrotu uiszczonej ceny oraz naprawienia szkody wynikłej z niewykonania zobowiązania (art. 494 § 1 kc). Wyrok Sądu Okręgowego zasądający na rzecz powódki kwotę odpowiadającą wysokości uiszczonej przez nią ceny za wierzytelności będące przedmiotem umowy z dnia 27 stycznia 2005 roku – tj. 2.040.000 zł, jest więc w pełni zasadny.

W odniesieniu do powyższego stwierdzić trzeba, że zarzuty pozwanego banku odnoszące się do kwestii tego, że mógłby on co najwyżej odpowiadać za wady prawne sprzedanej wierzytelności są całkowicie bezpodstawne – umowa sprzedaży wierzytelności de facto nie doszła bowiem do skutku. Zarzuty te, jak zasadnie wskazała powódka, opierają się na założeniu, że przepisy o sprzedaży wyłączają stosowanie przepisów regulujących skutki niewykonania zobowiązań. W tym zakresie wskazać dodatkowo można, że nie mógł odnieść skutku zarzut naruszenia przez Sąd I instancji art. 328 § 2 kpc, pominięcie wskazanego wyżej twierdzenia w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku nie miało bowiem żadnego znaczenia dla prawidłowości rozstrzygnięcia.

W ocenie Sądu Apelacyjnego również zarzuty zawarte w apelacji powódki nie zasługują na uwzględnienie.

Powódka bowiem nie wykazała, że osiągnęłaby jakikolwiek zysk z licytacji z nieruchomości, które stanowiły zabezpieczenie wierzytelności stanowiących przedmiot umowy z bankiem (...). By skutecznie domagać się od strony pozwanej naprawienia szkody z postaci *lucrum cessans*, musiałaby wykazać, że po przeprowadzonej ze wskazanych nieruchomości licytacji dojdzie do zaspokojenia wszystkich wierzycieli, którym przysługuje pierwszeństwo zaspokojenia przed powódką, a także że następnie ona uzyska w jakimkolwiek stopniu zaspokojenie. W tym zakresie wskazać należy po pierwsze, że na skutek złożenia przez stronę pozwaną wniosków o umorzenie postępowań egzekucyjnych przeciwko spółce (...) oraz (...) Agencji (...) doszło do przedawnienia wierzytelności wobec tych podmiotów. Okolicznością tą nie można w żadnej mierze obciążyć strony pozwanej. W tym zakresie nie są uzasadnione zarzuty powódki, skoro złożenie przedmiotowych wniosków było obowiązkiem pozwanego banku wynikającym z zapisów umowy stron.

Sąd Apelacyjny pominął zgłoszony przez powódkę dowód z opinii biegłego na okoliczność wartości nieruchomości zabezpieczonych hipotekami, o których mowa w umowie stron z 27 stycznia 2005 roku. Jakkolwiek bowiem słuszność ma powódka wskazując, że nawet w sytuacji przedawnienia wierzytelności mogłaby dochodzić należności do kwoty zabezpieczenia rzeczowego, to jednak sam dowód na okoliczność wartości nieruchomości zabezpieczonych hipotekami wskazanymi w kontrakcie stron nie jest dowodem, który miałby wykazać, że w wyniku egzekucji z tych nieruchomości powódka zaspokoiłaby się z nich. Jak wyżej wskazano, dla przyjęcia, iż powódce należy się zwrot spodziewanych korzyści, winna ona wykazać że dojdzie do zaspokojenia wierzycieli, którzy mają przed nią pierwszeństwo, oraz że następnie ona sama uzyska zaspokojenie.

Ciężar dowodu w odniesieniu do wykazania poniesionej szkody ciążył na powódce, która temu ciężarowi nie sprostała. Dlatego też nie mógł odnieść skutku podniesiony przez nią zarzut naruszenia art. 227 i 228 k.p.c. – przeprowadzenie wnioskowanego przez powódkę dowodu z opinii biegłego nie doprowadziłoby do wykazania podnoszonych przez nią twierdzeń – jak również zarzut odnoszący się do nieprzypisania stronie pozwanej pełnej odpowiedzialności odszkodowawczej.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny oddalił zarówno apelację strony pozwanej, jak i apelację powódki - na zasadzie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

O kosztach Sąd Apelacyjny orzekł na zasadzie art. 100 kpc, znosząc wzajemnie pomiędzy stronami koszty postępowania apelacyjnego. Sąd Apelacyjny miał na uwadze, że powódka uległa co do znacznie większej kwoty żądania, jednakże zarzuty strony pozwanej były dalej idące, odnosiły się do zasady jej odpowiedzialności wobec przeciwnika procesowego. Z racji tego Sąd uznał, iż koszty postępowania odwoławczego winny zostać wzajemnie zniesione - decyzja o tym, czy koszty winny być wzajemnie zniesione czy stosunkowo rozdzielone powinna być bowiem

oparta na zasadzie słuszności. Wzajemne zniesienie kosztów procesu między stronami jest słuszne wówczas, gdy obie strony są w takim samym lub zbliżonym stopniu przegrywającym i wygrywającym, czego ocena nie zależy tylko od kalkulacji kwot, jakich poszczególne strony dochodziły, lecz również rodzaju podniesionych przez nie zarzutów i ich ważkości dla podstaw zaskarżonego wyroku.

SSA Hanna Nowicka de Poraj SSA Andrzej Struzik SSA Jerzy Bess